

Modereren Ouder-Kind Relaties het Verband Tussen Social Mediagebruik en Empathie?

Nasim Rasuli (4211030)

Universiteit Utrecht

Master thesis (201600204).

Dr. H.G.M. Vossen

Dr. E. Reitz, tweede beoordelaar

UU-SER: 21-0303

23-2-2023

Aantal referenties: 48

Samenvatting

De laatste tijd zijn er zorgen opgewekt wegens het feit dat social media een negatieve invloed kan hebben op empathie bij adolescenten; de effecten ervan op psychosociale ontwikkeling zijn niet helemaal duidelijk, toch neemt het gebruik van social media progressief toe. Echter, is er aanleiding om te geloven dat social mediagebruik in verband staat met een hogere mate van empathie bij adolescenten. Hierbij lijkt een kwalitatief goede ouder-kindrelatie ten grondslag te liggen aan de verschillen in de uitkomsten bij de relatie tussen social mediagebruik en de mate van empathie. Met andere woorden: de ouder-kindrelatie modereert allicht de relatie tussen social mediagebruik en empathie. Deze studie onderzoekt of deze aannames daadwerkelijk aan de orde zijn. **Methode** Aan dit onderzoek hebben adolescenten (N=442) meegedaan die tussen de 12 en 18 jaar oud waren. Er is een meervoudige regressie uitgevoerd en een PROCESS Macro analyse. Daarbij is er gebruik gemaakt van vragenlijsten: een zelfgemaakt instrument (de sociale media activiteiten schaal), de Adolescent Measure of Empathy and Sympathy (AMES) en de Network of Relationship Inventory (NRI). **Resultaten** Uit het onderzoek blijkt dat een aanzienlijk deel van de variantie in empathie wordt verklaard door het model. Meer social mediagebruik betekent inderdaad een hogere mate van empathie. Echter is de modererende rol van de ouder-kindrelatie niet bewezen aangezien er geen significant interactie effect is gevonden. **Conclusie** Hoewel de resultaten verdeeld zijn, geeft de studie hoop en aanleiding om het verband tussen social mediagebruik en empathie beter te begrijpen. Suggesties voor vervolgonderzoek zijn gedaan en dienen tezamen te worden genomen om in de toekomst een aanvullend onderzoek neer te kunnen zetten.

Sleutelwoorden: Empathie, ouder-kindrelatie, social mediagebruik, adolescenten

Abstract

Lately, some concerns have been raised because of the fact that social media might have a negative impact on empathy in adolescents; it's effects on psychosocial development are not

fully clear and yet, social media is progressively being used more. However, there are reasons to believe that social media use might be positively associated with empathy in adolescents. It seems, here, that a qualitative parent-child relationship might be at the core of the differences in outcomes as far as the relation between social media use and empathy is concerned. In other words: the parent-child relationship might have a moderation effect in the relationship between social media use and empathy in adolescents. This study's aim is to find out whether these assumptions hold true or not. **Method** A number of adolescents between the age of 12 and 18 years old (N=442) participated in this study. A multiple regression was performed, along with a PROCESS Macro analysis. Questionnaires have been used in order to do so: a self made instrument (the social media activity scale), the Adolescent Measure of Empathy and Sympathy (AMES) and the Network of Relationship Inventory (NRI). **Results** This study shows that a considerable amount of variance is being explained by the model. More social media use does in fact entail a higher degree of empathy. However, no moderation effect was found, seeing as there was no interaction effect. **Conclusion** Even though the results are divided, this study gives rise to new additional studies that aim to provide a more thorough understanding of the relationship between social media use and empathy. Suggestions for future research have been made and ought to be taken into consideration to establish novel research in the near future.

Keywords: Empathy, parent-child relationship, social media use, adolescents

Modereren Ouder-Kind Relaties het Verband Tussen Social Mediagebruik en Empathie?

Empathie

Empathie wordt beschreven als het vermogen van een individu om gevoelens van anderen te ervaren/delen en om deze te begrijpen (Eisenberg & Fabes, 1990; Hoffman, 2000; Preston & de Waal, 2002). Empathie speelt een belangrijke rol in het bevorderen van positieve gedragingen naar anderen toe, sociale interacties en relaties (McDonald &

Messinger, 2011; Eisenberg & Fabes, 1998). Het speelt een kritische rol in persoonlijke- en sociale relaties omdat empathie eraan bijdraagt dat ervaringen, behoeften en verlangens gedeeld kunnen worden (Riess, 2017). Empathie faciliteert dan ook relaties van hoge kwaliteit tussen adolescenten en hun ouders en/of peers (Boele et al., 2019). Tevens hebben adolescenten met een hoge mate van empathie, ook hogere scores op pro-sociaal gedrag (o.a. vrijwilligerswerk en andere onbaatzuchtige activiteiten) en sociale competentie (Eisenberg et al., 2009). Daarnaast zijn zij minder agressief, hebben meer steunende relaties met leeftijdsgenoten, worden zij aardiger gevonden door leeftijdsgenoten en zullen zij sneller anderen helpen (Eisenberg et al., 2009). Een gebrek aan empathie kan verschillende gevolgen hebben in de maatschappij. Jongeren die frequent pesten, ongeacht het type pesten of geslacht, tonen minder empathie dan jongeren die slechts eens of tweemaal betrokken zijn geweest bij pesten, blijkt uit een vragenlijst (Joilliffe & Farrington, 2006). Een ander onderzoek toonde dat individuele factoren delinquentie voorspelden; empathie was hier een significante voorspeller voor alcohol consumptie bij adolescenten (Schmits & Glowacz, 2019). Een gebrek aan empathie heeft niet alleen betrekking op pesten, maar ook staat het in verband met agressief en gewelddadig gedrag en conflicten met anderen (Gini et al., 2007; Jolliffe & Farrington, 2006). Dit toont aan dat het van belang is om factoren die een rol spelen in de ontwikkeling van empathie te identificeren.

Social media

Social mediagebruik is een belangrijke factor om rekening mee te houden als het aankomt op empathie. Social mediagebruik is het gebruiken van en interacteren met anderen op elektronische/digitale platforms zoals o.a. Facebook, Instagram, Twitter, Youtube (Berryman et al., 2018). Er is het afgelopen decennium sprake van een sterke toename in het gebruik van social media. In 2014 maakte 74% van de bevolking in Nederland gebruik van social media en in 2019 was dat 87% (CBS, 2019). In 2019 hebben bijna alle jongeren van 12 tot 25 jaar

toegang tot het internet; ongeveer 96 procent van deze jongeren zegt internet elke dag te gebruiken, vooral voor communicatie via social media (CBS, 2019). Door het toenemende gebruik komen er steeds meer vragen over hoe social media het sociale welzijn en de ontwikkeling van adolescenten beïnvloedt (Swist et al., 2015). Zo zegt 39% van de leerlingen in het voortgezet onderwijs door smartphonegebruik minder tijd te besteden aan huiswerk en leren voor school (Boer et al., 2022). Vele ouders en beleidsmakers hebben o.a. hierdoor de afgelopen jaren hun zorgen kenbaar dan ook gemaakt als het aankomt op de potentiële negatieve impact van social mediagebruik (Berryman et al., 2018). Die gaan dan ook over de potentiële negatieve relatie met empathie, aangezien studies aantonen dat social mediagebruik een rol speelt als het aankomt op sociale vaardigheden en capaciteiten.

Social media kan, echter, empathie aanwakkeren omdat het de jeugd in staat stelt om hun zelfbegrip te verbeteren en omdat het de mogelijkheid geeft om empathische reacties te oefenen (Alloway et al., 2014). In een studie is gevonden dat de tijd die besteed wordt aan social media activiteiten gerelateerd is aan pro-sociaal gedrag, zoals het zeggen van aardige dingen, hulp aanbieden, het opbeuren van anderen en anderen laten weten dat je om hen geeft (Wright & Li, 2011). Dit geeft aan dat social media toegang biedt tot situaties die empathische zorgen teweeg kunnen brengen en het geeft men ook een kans om deze zorgen uit te drukken (Wright & Li, 2011). In een studie met een cross-sectioneel design die o.a. relaties tussen gebruik van populaire social media en empathie onderzocht, is gevonden dat chatten op Facebook gerelateerd is aan het kunnen innemen van perspectieven van anderen bij mannen (Alloway et al., 2014). Zo is er een verband gevonden tussen chatten op Facebook en aspecten van empathie bij mannen, zoals het kunnen innemen van perspectieven van anderen. Voor vrouwen is er gevonden dat er een verband is tussen het kijken van video's en zichzelf kunnen identificeren met iemands zorgen (Alloway et al., 2014).

Een longitudinale studie naar hoe social media empathie beïnvloed, liet weer zien dat

social mediagebruik gerelateerd is aan een toename in cognitieve empathie en affectieve empathie over tijd (Vossen & Valkenburg, 2016). In de studie van Carier et al. (2015) is er echter geen significante relatie gevonden tussen social mediagebruik en empathie; er kunnen dus verschillen zijn in hoe adolescenten social media opnemen en verwerken. Daartegenover, is er in een meta-analyse gekeken naar de cognitieve en affectieve dimensies van empathie en zijn er verschillende social media platforms opgenomen (Guan et al., 2019). Ondanks het feit dat er algeheel op maatschappelijk niveau een afname is in empathie, die gepaard gaat met een toename aan het social mediagebruik, geeft de studie te kennen dat individueel social mediagebruik (in termen van tijd besteed per dag) gerelateerd is aan hogere niveaus van empathie en met name affectieve empathie (Guan et al., 2019). Er is weliswaar een kleine effectgrootte, maar het verband is positief. Al met al ondersteunen de genoemde resultaten het perspectief en de notie dat social mediagebruik een positief verband heeft met de ontwikkeling van empathie (Guan et al., 2019). Als dit het geval is in de algehele populatie, dan is er aanleiding en reden om te geloven dat dit ook kan gelden voor een adolescentenpopulatie.

Ouder-kindrelatie. Het begrijpen en delen van de emoties van anderen zijn belangrijke socio-emotionele vaardigheden. Het is dus ook van belang om te achterhalen of andere variabelen een rol spelen in het verband tussen social mediagebruik en empathie. Dit zou mogelijk kunnen zijn, aangezien er in een meta-analyse is gevonden dat er een klein effect is dat verloopt via een moderator. Vanuit de literatuur is er eerder aangetoond dat een positieve ouder-kindrelatie de rol tussen social mediagebruik en andere variabelen, zoals lichaamsdissatisfactie (ontevredenheid met het lichaam), kan modereren (De Vries et al., 2019). Mogelijk speelt de ouder-kindrelatie dus ook een rol met betrekking tot empathie.

Onderzoek naar de rol van ouder-kindrelaties zelf in het verband tussen social

mediagebruik en empathie is echter nog niet extensief. Een welbekende theorie genaamd social learning, stelt dat mensen gedrag van een model observeren en afhankelijk van de gevolgen op dat gedrag, imiteren zij datzelfde gedrag (Bandura, 2018). Ouders kunnen 'model' staan voor hoe te reageren op social media; als zij empathisch reageren, kan het kind dat gedrag als voorbeeld nemen. (Boele et al., 2019). De ouder-kindrelatie kan dus ook een beschermende invloed hebben.

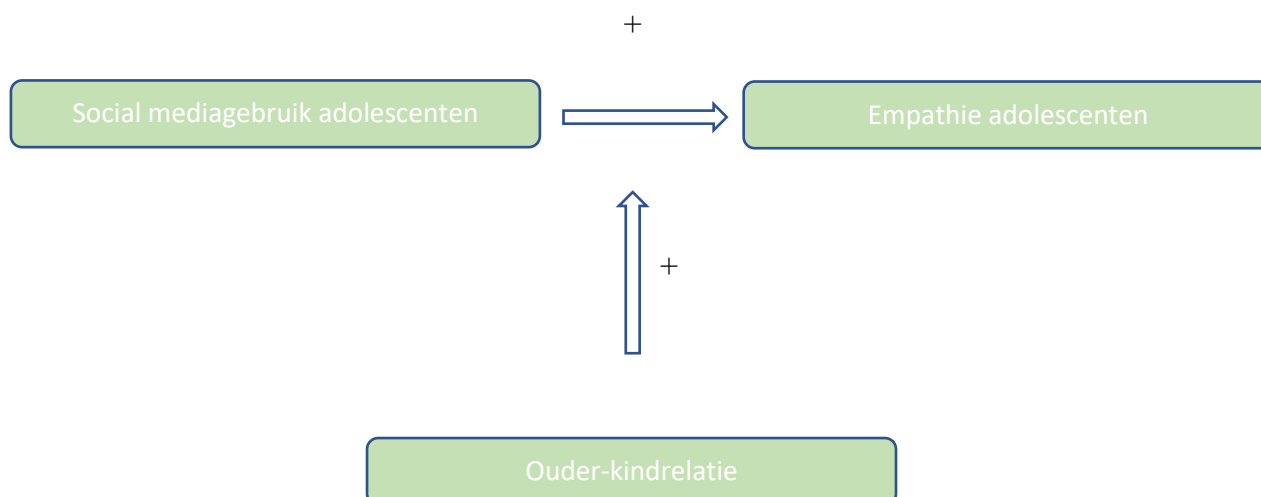
Ecologische perspectieven ondersteunen deze notie; volgens deze perspectieven kunnen sociale omgevingsfactoren, zoals bijvoorbeeld ouders, elk unieke en/of afzonderlijke effecten hebben maar ook een effect op elkaar als het aankomt op hun invloed op de ontwikkelende jeugd (Jordan, 2004). In trant daarvan, kan media een verschillend effect hebben op verschillende adolescenten, wat afhankelijk is van hun familie context (Fikkers et al., 2013). Het verschil in het effect van media is toe te schrijven aan het anders verwerken van media (Fikkers et al., 2016).). In dit geval, kan een positieve ouder-kindrelatie de adolescenten beschermen tegen potentiële socioculturele invloeden op empathie, door te beïnvloeden hoe zij berichten verwerken (Silke et al., 2018). De aanleiding om te kijken naar deze socioculturele invloeden (die potentieel kwalijk of niet-bevorderlijk zijn), is dat er gevonden is dat er in bepaalde culturen relatief minder empathie wordt getoond (Silke et al., 2018). Uit dit proces blijkt tevens hoe belangrijk de opvattingen van ouders zijn, aangezien hun kennis van negatieve invloeden op ontwikkeling van hun kinderen beïnvloedt hoe zij zich gedragen tegenover hun kinderen m.b.t. bijvoorbeeld de verwachtingen die zij stellen tegenover hun kinderen (Stein & Corte, 2003).

Wat ook een belangrijk feit is, is dat een kwalitatief goede ouder-kindrelatie bijdraagt aan het hebben van een stabiel zelfbeeld (Stein & Corte, 2003). Dit houdt in dat adolescenten overtuigingen vormen over henzelf die helpend kunnen zijn (Silke et al., 2018). Hierdoor ontwikkelen ze een belangrijk iets dat bijdraagt aan empathie, aangezien het

zelfbeeld in verband staat met empathie (Silke et al., 2018). Als een kwalitatief goede ouder-kindrelatie ook bijdraagt aan het beter verwerken van social mediaberichten (door middel van de voordelen van de positieve ouder-kindrelatie), dan zou de ouder-kindrelatie een modererende rol moeten hebben tussen social mediagebruik en empathie.

Wegens het feit dat social media een nieuw fenomeen is, waarvan bepaalde invloeden nog onduidelijk zijn en er nog niet lang onderzoek is gedaan naar het verband tussen social media en empathie (en de eventuele modererende rol van de ouder-kindrelatie in dat verband), noch zijn er vele onderzoeken naar gedaan, is het eerste doel van dit onderzoek om uit te zoeken wat het verband is tussen social media en empathie. Op basis van de theorie en voorgaand onderzoek, is de verwachting dat er in dit onderzoek eveneens een positief verband gevonden zal worden tussen social mediagebruik en empathie (hypothese 1). Het doel van dit cross-sectionele onderzoek is dan ook om te verifiëren en consolideren wat voorgaand onderzoek heeft gesteld en om toe te voegen aan wetenschappelijk onderzoek over dit thema, aangezien deze schaars is vergeleken met andere onderwerpen m.b.t. empathie.

Er is tevens vastgesteld dat vanwege de bevindingen uit de literatuur, het aannemelijk is dat de ouder-kindrelatie de relatie tussen social mediagebruik en empathie bij adolescenten des te meer zal versterken; in dit onderzoek is dat ook de verwachting (hypothese 2). In de huidige studie wordt daarom onderzocht of ouder-kindrelaties het verband tussen social mediagebruik en empathie bij adolescenten modereren.

Methoden

Onderzoeksdesign, populatie, onderzoeksteekproef en procedure

Dit onderzoek richtte zich op de populatie van alle Nederlandse adolescenten; de steekproef bevatte 442 adolescenten van tussen de 12 en 18 jaar oud (de gemiddelde leeftijd is 15 jaar oud), die via hun scholen werden benaderd door studenten aan de Universiteit Utrecht. Om de modererende rol van de ouder-kindrelatie in het verband tussen social mediagebruik en empathie bij adolescenten te onderzoeken werd een cross-sectionele vragenlijst gebruikt. Adolescenten hebben een vragenlijst ingevuld op een voorbeschikt moment op school. Ten eerste werd vrijwillig verkregen toestemming van de ouders gevraagd. De ouders deden niet mee, maar werden wel geïnformeerd over de aard van de studie en kregen de mogelijkheid om het onderzoek te weigeren voor zichzelf of voor het kind (als deze ouder is dan 16 jaar heeft het kind geen toestemming nodig). Daarnaast is er toestemming gevraagd aan de adolescenten voordat zij begonnen aan de vragenlijst, die zij online hebben ingevuld. Zowel de ouders als de adolescenten werden geïnformeerd over het doel en de procedure van het onderzoek en over de vrijwillige aard en de dataverwerking.

In totaal deden er 208 jongens mee en 230 meisjes. Van de respondenten komt het merendeel uit Nederland. Bij 79,1% van de respondenten is de moeder in Nederland geboren en bij 83,6% is de vader in Nederland geboren. Respondenten uit Marokko en Turkije vormen de grootste minderheid. Bij 2.3% van de respondenten is de moeder in Marokko geboren en bij 2.4% van hen is de vader in Marokko geboren. Bij 1.9% van de respondenten is de moeder in Turkije geboren en bij 1.9% van hen is de vader in Turkije geboren. Daarnaast wordt de lijst met respondenten opgemaakt door enkelingen uit Europese en niet-Europese landen. Het opleidingsniveau was uiteenlopend: laag – 130 (29,4%), midden – 88 (19,9%) en hoog – 215 (48,6%). De groep ‘laag’ bestaat uit de volgende klassen: VMBO – Basis/Kader, VMBO – Kader/Theoretisch, VMBO – MAVO, VMBO – Basis, VMBO – Kader, VMBO –

Theoretische leerweg. De groep ‘midden’ bestaat uit de volgende klassen: HAVO, HAVO – VWO. De groep ‘hoog’ bestaat uit de VWO/Gymnasium-klassen.

Meetinstrumenten

Bij het meten van social mediagebruik is er gebruik gemaakt van een zelfgemaakt instrument; de sociale media activiteiten schaal. Deze is gebaseerd op de Multidimensional Scale of Facebook Use (Frison & Eggermont, 2014). Deze wordt opgemaakt door te kijken naar hoe vaak de respondenten gebruik maken van twaalf verschillende activiteiten die men kan verrichten op social media. Een voorbeeld van één van deze items is: ‘foto’s van een online vriend bekijken’. Op elk van die twaalf items kunnen de participanten aangeven hoe vaak een gedraging voorkomt door middel van een zevenpuntsschaal, oplopend van nooit (0) naar meerdere keren per dag (7). De Cronbach’s Alpha voor de schaal social mediagebruik is $\alpha = .80$.

The Adolescent Measure of Empathy and Sympathy (AMES; Vossen, Piotrowski, & Valkenburg, 2015) werd gebruikt om empathie te meten. Deze lijst bestaat uit 12 stellingen die affectieve empathie (4 items), cognitieve empathie (4 items) en sympathie (4 items) meten. Aangezien deze thesis zich richt op empathie, zullen de items van sympathie niet meegenomen worden. Een voorbeelditem van deze lijst is “wanneer een vriend bang is, voel ik me bang”. Op elke stelling kunnen de participanten aangeven hoe vaak een gedraging voorkomt door middel van een vijfpuntsschaal, oplopend van nooit (1) naar altijd (5). In SPSS zal er een gezamenlijke score berekend worden voor affectieve empathie en cognitieve empathie. Een hoge score hierop duidt op een groter empathisch vermogen. De Cronbach’s Alpha voor de schaal empathie is $\alpha = .78$.

Om de ouder-kindrelatie te meten is er gebruik gemaakt van het instrument genaamd “Network of Relationship Inventory” (NRI) (Furman & Buhrmester, 1985; Furman & Buhrmester, 1992). Het kind is verzocht om vragen te beantwoorden over de relatie die het

heeft met de moeder/vader. De vragen over vader en moeder werden apart gesteld in de vragenlijst en deze zullen samen worden genomen als oudervariabele. De twaalf items zijn verdeeld in twee categorieën: Steun (6 items: positieve kwaliteit) en Negatieve interactie (6 items: Negatieve kwaliteit). Een voorbeelditem van Steun is “Hoeveel bewondert en respecteert je vader/moeder jou? Een voorbeelditem van Negatieve interactie is “Hoeveel ergeren jij en je vader/moeder je aan elkaar of worden jullie boos op elkaar?” De antwoord categorieën variëren van 1 (weinig of niet) naar 5 (meer kan niet). De schaal “steun” bestaat uit de som van items 1-6 en de schaal “negatieve interactie” bestaat uit de som van items 7-12. Deze schaal zal worden omgepoold zodat deze tezamen genomen kan worden met de positieve schaal om een gemiddelde score te kunnen berekenen. Een hoge score duidt op een kwalitatief goede ouder-kindrelatie. De Cronbach’s Alpha voor de schaal ouder-kindrelatie is $\alpha = .79$.

Analyseplan. Als eerste stap is de data geïnspecteerd om te kijken of er uitschieters voorkomen in de dataset. Er is gecontroleerd hierop via een lineaire regressieanalyse met assumptietoets en er bleken vijf uitschieters te zijn. Het verwijderen van deze vijf uitschieters had nagenoeg geen invloed op de resultaten dus zijn deze behouden. Hierna is er getoetst of er is voldaan aan de verschillende assumpties. Ten eerste, lineariteit, om uit te sluiten dat de afhankelijke variabele niet een verband had met de predictoren. Er is een normaliteitstoets gedaan om te kijken of de variabelen normaal verdeeld zijn; om zeker te weten dat de betrouwbaarheidsintervallen, de significantietoets en de schatting van de parameters die een model constitueren accuraat zijn. Uit het histogram van de variabele ‘empathie’ blijkt een duidelijke normale verdeling bij de variabelen. In de P-P plot is ook te zien dat de residuen normaal verdeeld zijn. Wegens deze gegevens wordt er gesteld dat er sprake is van een normale verdeling. Middels een spreidingsdiagram wordt er opgemaakt of er sprake is van homoscedasticiteit. De spreidingsdiagrammen voor cognitieve en affectieve empathie tonen

een duidelijk patroon dat duidt op homoscedasticiteit. Vervolgens is er getoetst op multicollineariteit door de VIF te berekenen. Multicollineariteit kan worden uitgesloten aangezien de VIF-waarden lager waren dan 10 (Field, 2018). Ook werd er getoetst of de residuen in het model random en normaal verdeeld zijn en dat ze niet gecorreleerd zijn; dit was het geval. “Beschrijvende statistieken” en “correlaties” werden gecalculleerd voor alle variabelen en zijn weergegeven in Tabel 1.

Vervolgens werd er een regressieanalyse uitgevoerd om de eerste hypothese te toetsen met social mediagebruik als onafhankelijke variabele en empathie als de afhankelijke variabele in het model. Omdat er genderverschillen zijn in empathie, zoals is gebleken uit een longitudinaal onderzoek van Mestre et al. (2009) waarin vrouwen een groter empathische reactie vertoonden dan mannen, werd geslacht opgenomen als een covariaat. Uit voorgaand onderzoek is er de behoefte gebleken om te kijken naar een brede range van leeftijd (breder dan een spanne van 4 jaar) en tevens naar leeftijden van wat oudere adolescenten (ouder dan 14 jaar) om bewijs te kunnen vinden mogelijke verschillen in de relatie tussen social media en empathie (Vossen en Valkenburg, 2016). Ook leeftijd werd daarom inbegrepen als een covariaat in het model om te toetsen of dit een effect heeft op de uitkomsten. Om de tweede hypothese te beantwoorden, werd onderzocht of de ouder-kindrelatie de relatie van social mediagebruik en empathie modereert in de adolescentie. Om een begrip te krijgen van het effect van de gekozen potentiële moderator werd gebruik gemaakt van de PROCESS SPSS macro, die ontwikkeld is door Hayes (2009). Het gebruiken van model 1 van de PROCESS SPSS macro, liet blijken of er sprake is van een interactie effect (moderatie). Alle analyses zijn uitgevoerd met het programma SPSS28.

Resultaten

Beschrijvende statistieken

Tabel 1 weergeeft de gemiddelden en standaarddeviaties van de onderzoeksvariabelen.

De correlaties zijn tevens zichtbaar in Tabel 1. Empathie heeft een significante positieve correlatie met social mediagebruik. Dit betekent dat een hoge mate van social mediagebruik samenhangt met een hoge mate van empathie bij de adolescent. Empathie heeft tevens een significante positieve correlatie met de ouder-kindrelatie. Dit betekent dat een hoge mate van (een positieve) ouder-kindrelatie samenhangt met een hoge mate van empathie bij de adolescent.

Daarnaast is er een t-toets gedaan om de verschillen in empathie tussen jongens en meisjes te identificeren. Hieruit bleek dat meisjes significant hoger scoren dan jongens op empathie; $t(429) = -9.29, p < .001$.

Tabel 1

Correlaties en Beschrijvende Statistieken (N=424)

Variabele	1.	2.	3.	4.	5.	M (SD)	Range
1. Empathie	-					3,19 (.614)	1.00-4.75
2. Social media activiteiten	.427**	-				3,90 (.954)	1.00-6.54
3. Ouder-kindrelatie	.171**	.165**	-			2,80 (.393)	1.00-5.00
5. Leeftijd	.101*	.116**	-.009	.050	-	5,40 (1.511)	10.00- 19.00

** $p < .001$ * $p < .05$

Hypotheses toetsen

Om de eerste hypothese te toetsen is er gebruik gemaakt van een regressieanalyse om te toetsen of er een positief significante relatie is tussen social mediagebruik en empathie. De resultaten van die regressieanalyse stellen dat er een significante samenhang is tussen social mediagebruik en empathie ($R^2 = 0.29$, $F(4, 419) = 43.93$, $p = .000$); social mediagebruik voorspelt een hogere mate van empathie. De eerste hypothese van dit onderzoek wordt dus aangenomen. De resultaten van de regressieanalyse stellen ook dat er een significante samenhang is tussen geslacht en empathie; het zijn van een vrouw staat in verband met een hogere mate van empathie; bij mannen: ($M = 2.9246$, $SD = 0.57843$), bij vrouwen: ($M = 3.4251$, $SD = 0.53941$), [$t(429) = -9.293$, $p = .001 > .05$].

Om de tweede hypothese te toetsen is de PROCESS SPSS macro gebruikt. Het model zelf is significant en de verklaarde variantie in empathie door dit model staat in Tabel 2 aangegeven, net zoals de overige bevindingen. De covariaat gender is een significante predictor. Dit betekent dat gender in verband staat met de afhankelijke variabele, empathie; gender is een voorspeller van empathie bij adolescenten en het zijn van een vrouw betekent een hogere mate van empathie. De covariaat leeftijd is niet significant. Dit betekent dat leeftijd niet in verband staat met de afhankelijke variabele, empathie; er zijn geen verschillen in leeftijd wat betreft de mate van empathie. Social mediagebruik heeft echter wel een significant verband met empathie. Meer social mediagebruik betekent dus een hogere mate van empathie. De ouder-kindrelatie heeft geen significant verband met empathie. Een kwalitatief goede ouder-kindrelatie staat dus niet in verband met een verhoogde mate van empathie. Ten slotte is geen significante interactie gevonden. Dit betekent dat er geen sprake is van een moderatie middels de ouder-kindrelatie; deze variabele versterkt/verzwakte de relatie tussen social mediagebruik en empathie niet. De tweede hypothese van het onderzoek wordt dus niet aangenomen.

Tabel 2*Resultaten PROCESS SPSS Macro (N=424)*

	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>p</i>	<i>R2</i>
Model 1				.29
Social media activiteiten	.20	.03	.00	
Ouder-kindrelatie	.19	.11	.08	
Int_1 (De interactie variabele voor moderatie)	-.00	.16	.95	
Geslacht	.40	.05	.00	
Leeftijd	.02	.01	.30	

Discussie

Deze studie had als doel om te onderzoeken of social mediagebruik een verband heeft met empathie bij adolescenten en of dat verband gemodereerd wordt door de ouder-kindrelatie. De bevindingen van dit onderzoek duiden erop dat er een positief verband is gevonden tussen social mediagebruik en empathie bij adolescenten. Er is echter niet bevonden dat de ouder-kindrelatie een modererende rol heeft in het verband tussen de relatie van social mediagebruik en empathie bij adolescenten.

Dat social mediagebruik en empathie op deze manier aan elkaar gerelateerd zijn, betekent dat een hogere mate van social mediagebruik in verband staat met (en dus samen voorkomt met) een hogere mate van empathie bij adolescenten; bij hen zijn meer empathie-gerelateerde overtuigingen en gedragingen te zien dan bij adolescenten met een lagere mate van social mediagebruik. Dit is in lijn met stellingen en bevindingen uit de aangehaalde literatuur; voornamelijk komen deze terug op de notie dat social mediagebruik dus toegang

biedt tot een platform waar empathie getraind, gevormd en gefaciliteerd kan worden (Alloway et al., 2014; Wright & Li, 2011; Vossen & Valkenburg, 2016; Guan et al., 2019).

Het onderzochte verband kan verklaard worden door te kijken naar wat social media te bieden heeft en hoe dat zich verhoudt tot de ontwikkeling van adolescenten. Social media biedt een ervaring waarvan meerdere componenten (foto's, video's, teksten etc.) reacties uitlokken bij de kijkers en aanspraak maken op hun psychosociale capaciteiten. De mogelijkheid om situaties tegen te komen die empathische reacties opwekken is binnen handbereik, waardoor de gebruikers van social media een voorsprong zouden kunnen krijgen op degenen die dat niet of minder gebruiken. Door hun social mediagebruik worden zij namelijk allicht meer blootgesteld aan bepaalde situaties/gebeurtenissen die hen een kans bieden om psychosociale kwaliteiten vorm te geven, door op te nemen wat zij hebben waargenomen en erover te reflecteren (Alloway et al., 2014). Empathie zou op deze manier kunnen groeien middels het gebruik van social media.

De aanwezigheid van het verband tussen social mediagebruik en empathie duidt aan dat digitale blootstelling aan situaties die empathische reacties uitlokken, net als situaties uit het echte leven of andere media platformen, ook een verband kunnen hebben met de psychosociale ontwikkeling van adolescenten. Met andere woorden; social media dient niet onderschat te worden.

Wat echter opmerkelijk is en onverwacht, is het feit dat de ouder-kindrelatie geen modererende rol speelt in het verband tussen social mediagebruik en empathie. De aanname dat dit verband versterkt kan worden door een kwalitatief goede, positieve ouder-kindrelatie kan dus niet bevestigd kan worden door middel van dit onderzoek. Dit is merkwaardig, aangezien er vanuit de literatuur een overtuigend argument gevormd kan worden dat er wel degelijk sprake zou kunnen zijn van een sterker verband tussen de twee onderzoeksvariabelen

door middel van de relatie die ouders hebben met hun kinderen (Boele et al., 2019; Jordan, 2004; Fikkers et al., 2013; Fikkers et al., 2016; Silke et al., 2018; Stein & Corte, 2003).

Het zou mogelijk kunnen zijn dat er geen moderatie is gevonden in dit onderzoek omdat de relaties van de participanten van het onderzoek met hun ouders erg stabiel en dus goed waren. Hypothetisch gezien, zou men in een andere populatie, waarbij er (lichtelijk) meer diversiteit is qua ouder-kindrelaties, wellicht andere uitkomsten vinden. Dit zou in het bijzonder waar kunnen zijn als het onderzoek zich ook richt op negatieve aspecten van ouder-kindrelaties, aangezien dit onderzoek zich vooral richtte op een positieve ouder-kindrelatie.

Ook was een sterke aanname dat de adolescent middels de ouder-kindrelatie voorzien wordt van eigenschappen of tools die eraan bijdragen dat zij berichten anders verwerken (De Vries et al., 2018). Als er dus verschillen ontstaan in groepen op basis hiervan, zouden elk van deze groepen zich anders kunnen laten beïnvloeden door social mediagebruik, maar dit is simpelweg niet gevonden in dit onderzoek; specifieke voordelen van de ouder-kindrelatie (zoals een beter zelfbeeld) zijn niet meegenomen als een variabele en daardoor is er ook niet gebleken of deze variabele zou kunnen zorgen voor moderatie.

Als ervan wordt uitgegaan dat deze bevindingen over moderatie standhouden in aanvullend onderzoek, zou dat inhouden dat de ouder-kindrelatie een beperkte rol heeft als het aankomt op het versterken/verzwakken van factoren die de psychosociale ontwikkeling van adolescenten beïnvloeden. Maar ook zou het kunnen betekenen dat de relatie tussen social mediagebruik en empathie an sich niet erg 'beïnvloedbaar' is door externe factoren. Uit de bevindingen van dit onderzoek zou dus ook later kunnen blijken dat andere factoren eveneens niet kunnen fungeren als moderator.

Wat echter niet uitgesloten kan worden nadat er geen moderatie is gevonden, is dat media een verschillend verband kan hebben met verschillende adolescenten, zoals is aangetoond in de studie van Fikkers et al. uit 2013. Wellicht spelen andere factoren een

overtuigendere rol in de relatie tussen social mediagebruik en empathie. De ouder-kindrelatie is allicht overschat, aangezien vanuit het ecologische perspectief gesteld kan worden dat omgevingsfactoren een variabele (zoals een eigenschap van het kind) kunnen beïnvloeden, maar tevens kunnen deze factoren ook elkaar onderling beïnvloeden (Jordan, 2004). Het zou mogelijk kunnen zijn dat verschillende van deze omgevingsfactoren (vrienden, familiedynamiek, broertjes/zusjes) apart genomen niet zorgen voor moderatie, maar wanneer men deze holistisch overziet en dus tezamen neemt, zou de invloed daarvan evident kunnen worden en zou men deze beter kunnen begrijpen (Silke et al., 2018).

Implicaties van deze studie

Een belangrijk gegeven dat uit deze studie naar voren komt is dat een hogere mate van social mediagebruik in de praktijk samen gezien wordt met een hogere mate van empathie bij adolescenten. Hoewel er uit dit cross-sectionele onderzoek geen uitspraken kunnen komen over causaliteit of over wat het effect is van social mediagebruik op empathie, sluit dit onderzoek wel aan bij en voegt toe aan reeds onderbouwd longitudinaal onderzoek dat aantoont dat social media een positief effect heeft op empathie (Vossen & Valkenburg, 2016).

Het gegeven dat social mediagebruik een positief verband heeft met empathie, en dat dat feit steeds meer ondersteund wordt door onderzoek, houdt ten eerste in dat ouders en beleidsmakers hun opvattingen meer kunnen nuanceren doordat social mediagebruik zich niet per se schuldig hoeft te maken aan alle kritiek die het krijgt. Dit wetende, kunnen beleidsmakers gebruik maken van die informatie door social media te incorporeren in bepaalde programma's of activiteiten voor de jeugd. Daarnaast kunnen beleidsmakers ideeën voorstellen aan jeugdwerkers of zelfs gedragswetenschappers om social media in te zetten om empathie aan te wakkeren of een gesprek aan te knopen tijdens intake- of behandelingsgesprekken met 'probleemjongeren' of jongeren die een neerwaartse spiraal ondervinden als het aankomt op sociale competenties.

Social media wordt al een tijdje gebruikt bij gezondheidsinterventies (Shaw et al., 2015). Deze zouden een blauwdruk kunnen bieden voor toekomstige interventies bij sociale competenties. Ook zijn er al social mediaplatforms gebruikt om geestelijke gezondheidsinterventies die gericht zijn op jongeren in te zetten (Ridout & Campbell, 2018). Hetzelfde zou mogelijk zijn voor interventies gericht op empathie of andere sociale competenties.

Limitaties en aanbevelingen

Dit onderzoek kent een aantal beperkingen. Deze dienen geïdentificeerd te worden om een kanttekening te kunnen plaatsen bij de bevindingen en tevens om suggesties te doen voor toekomstig onderzoek. Ook is het belangrijk om te kijken naar sterke punten van het onderzoek om die mee te nemen in vervolgonderzoek.

Ook is het van belang om naar de achtergrond van de adolescenten te kijken. Een beperking van het onderzoek is dat personen met een migratieachtergrond (lichtelijk) ondervertegenwoordigd zijn in het onderzoek, namelijk met tot 10% minder dan in de werkelijke populatie. Om een beeld te geven: het percentage van kinderen en jongeren met een migratieachtergrond was bijna 28% in 2020 (CBS, 2020), in dit onderzoek maakt deze groep deel van ongeveer 20% van het totaal aantal respondenten. Uit onderzoek bleek dat culturele invloeden een deel opmaken van de manier waarop men zich verhoudt tot anderen (Rolbin & Chiesa, 2010). De kracht en de richting van het verband tussen social mediagebruik en empathie zou deels beïnvloed kunnen worden door nationaliteit, aangezien er in een onderzoek gesteld wordt dat er in Europa positieve verbanden zijn gevonden tussen social mediagebruik en empathie en in de Verenigde Staten niet (Martingano et al., 2022). Derhalve dient deze beperking in de interpretatie van de resultaten meegenomen te worden, aangezien deze niet geheel te generaliseren is. Een suggestie voor toekomstig onderzoek zou zijn om meer een balans te vinden in het opnemen van respondenten van verschillende komaf.

Een andere beperking is dat er gebruik gemaakt is van een cross-sectionele vragenlijst, waardoor er geen uitspraken gedaan kunnen worden over causaliteit. Ook wordt er in de steekproef gebruik gemaakt van een selecte populatie van adolescenten die benaderd zijn via school. Er zouden meer instanties, zoals buurthuizen, sportclubs, etc. benaderd kunnen worden voor een vervolgonderzoek zodat de steekproef beter te generaliseren is.

Ten slotte hebben betrekking op de aard van de onderzoeksmethode; bij dit type vragenlijsten zou sociale wenselijkheid zich voor kunnen doen, waardoor respondenten de vragen 'gunstiger' beantwoorden. Als er bijvoorbeeld door een bepaalde hoeveelheid respondenten een hogere mate van empathie wordt gerapporteerd dan daadwerkelijk aan de orde is, dan wordt er een significant verband gevonden tussen social mediagebruik en empathie terwijl die er in werkelijkheid niet was.

Conclusie. Hoewel er nu beter ondersteund kan worden dat social mediagebruik een positief verband heeft met empathie bij adolescenten, zou het van waarde zijn om in de toekomst een beter begrip te hebben van hoe dit verband beïnvloed wordt. Dit onderzoek demotiveert niet daarin. Sterker nog, het geeft een goede aanleiding om verder te kijken, aangezien een belangrijke variabele niet gewichtig genoeg is gebleken om te fungeren als moderator. Dit feit wakkert nieuwsgierigheid aan. Als er dus gekeken wordt naar andere variabelen, dan zou het zo kunnen zijn dat er weldra een variabele gevonden wordt die eraan bijdraagt dat social media voor verschillende groepen adolescenten verschillende uitkomsten heeft als het aankomt op empathie. Wellicht ontstaat er dan ook onderzoek dat voortborduurde op wat er o.a. hier bevonden is, terwijl er rekening wordt gehouden met de limitaties, zodat er een nieuw werk ontstaat met nieuwe bevindingen. Dit zou weer gebruikt kunnen worden om adolescenten tools te geven om hun gebreken te doen verminderen of om simpelweg om te gaan met de veranderende wereld om hen heen.

Referenties

- Ainsworth, M. D. S. (1958). *Measuring security in personal adjustment*. Toronto, Ontario, Canada: University of Toronto Press.
- Alloway, T., Runac, R., Qureshi, M., & Kemp, G. (2014). Is facebook linked to selfishness? Investigating the relationship among social media use, empathy, and narcissism. *Social Networking*, 3, 150-158. Doi: 10.4236/sn.2014.33020
- Berryman, C., Ferguson, C. J., & Negy, C. (2018). Social media use and mental health among young adults. *Psychiatric Quarterly*, 89, 307-314. Doi: 10.1007/s11126-017-9535-6
- Boer, M., van Dorsselaer, S., de Looze, M., de Roos, S., Duinhof, E.L., ter Bogt, T.F.M., van den Eijnden, R.J.J.M., Kuyper, L., Visser, D., Vollebergh, W.A.M., & de Looze, M. (2022). *Gezondheid en welzijn van jongeren in Nederland*. Utrecht: Universiteit Utrecht, Trimbos instituut, Sociaal en Cultureel Planbureau .
- Boele, S., Van der Graaff, J., De Wied, M., Van der Valk, I. E., Crocetti, E., & Branje, S. (2019). Linking parent-child and peer relationship quality to empathy in adolescence: A multilevel meta-analysis. *Journal of Youth and Adolescence*, 48, 1033-1055. Doi: 10.1007/s10964-019-00993-5
- Bowlby, J. (1969). *Attachment*. New York: Basic Books.
- Carrier, L. M., Spradlin, A., Bunce, J. P., & Rosen, L. D. (2015). Virtual empathy: positive and negative impacts of going online upon empathy in young adults. *Computers in Human Behavior*, 52, 39-48. Doi: 10.1016/j.chb.2015.05.026
- Centraal bureau voor de statistiek. (2019). *Internet; sociale mediagebruik* [Dataset]. Geraadpleegd van <https://longreads.cbs.nl/nederland-in-cijfers-2020/wie-gebruikt-het-vaakst-sociale-media/>
- Chaplin, T. M., & Amelia, A. (2013). Gender differences in emotion expression in children: A

- meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, *139*(4), 735-765. Doi: 10.1037/A0030737
- Christov-Moore, L., Simpson, E. A., Coudé, G., Grigaityte, K., Lacoboni, M., & Ferrari, P. F. (2014). Empathy: Gender effects in brain and behavior. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, *46*(4), 604-627. Doi: 10.1016/j.neubiorev.2014.09.001
- Decety., J. & Jackson., P. L. (2006). A social-neuroscience perspective on empathy. *Current Directions in Psychological Science*, *15*(2), 54–58. Doi: 10.1111/j.0963-7214.2006.00406.x
- De Vries, D. A., Möller, A. M., Wieringa, M. S., Eigenraam, A. W., & Hamelink, K. (2018). Social comparison as the thief of joy: emotional consequences of viewing strangers' Instagram posts. *Media Psychology*, *21*(2), 222–245. Doi: 10.1080/15213269.2016.1267647.
- De Vries, D. A., Vossen, H. G. M., & Van der Kolk – Van der Boom, P. (2019). Social media and body dissatisfaction: Investigating the attenuating role of positive parent–adolescent relationships. *Journal of Youth and Adolescence*, *48*, 527-536. Doi: 10.1007/s10964-018-0956-9
- Eisenberg, N., & Fabes, F. (1990). Empathy: conceptualization, measurement, and relation to prosocial behavior. *Motivation and emotion*, *14*, 131-149. Doi: 10.1007/BF00991640
- Eisenberg, N., & Fabes, F. (1998). *Handbook of child psychology*. Wiley, New York.
- Eisenberg, N., Morris, A. S., McDaniel, B., & Spinrad, T. L. (2009). *Handbook of adolescent psychology*. New York: John Wiley & Sons.
- Field, A. (2018). *Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics*. SAGE Publications Ltd., London.
- Fikkers, K. M., Piotrowski, J. T., Weeda, W., Vossen, H. G. M., & Valkenburg, P. M. (2013).

- Double dose: high family conflict enhances the effect of media violence exposure on adolescents' aggression. *Societies*, 3(3), 280–292. Doi: 10.3390/soc3030280
- Fikkers, K. M., Piotrowski, J. T., & Valkenburg, P. M. (2016). Beyond the lab: investigating early adolescents' cognitive, emotional, and arousal responses to violent games. *Computers in Human Behavior*, 60, 542-549. Doi: 10.1016/j.chb.2016.02.055
- Frison, E., Eggermont, S. (2015). The impact of daily stress on adolescents' depressed mood: The role of social support seeking through Facebook. *Computers in Human Behavior*, 44, 315-325. Doi: 10.1016/j.chb.2014.11.070
- Furman, W., & Buhrmester, D. (1985). Children's perceptions of the personal relationship in their social networks. *Developmental Psychology*, 21, 1016-1024. Doi: 10.1037/0012-1649.21.6.1016
- Furman, W., & Buhrmester, D. (1992). Age and sex differences in perceptions of network of personal relationships. *Child Development*, 63, 103-115. Doi: 10.1111/j.1467-8624.1992.tb03599.x
- Gini, G., Albiero, P., Benelli, B., & Altoè, G. (2007). Does empathy predict adolescents' bullying and defending behavior? *Aggressive Behavior*, 33(5), 467-476. Doi: 10.1002/ab.20204
- Guan, S. A., Hain, S., Cabrera, J., & Rodarte, A. (2019). Social media use and empathy: A mini meta-analysis. *Social Networking*, 8, 147-157. Doi: 10.4236/sn.2019.84010
- Hayes, A. F. (2012). *PROCESS: A versatile computational tool for observed variable mediation, moderation, and conditional process modeling*. Verkregen van: <http://www.afhayes.com/public/process2012.pdf>
- Hoffman, M. L. (2000). *Empathy and moral development: Implications for caring and justice*. Cambridge: Cambridge University Press
- Jolliffe, D., & Farrington, D. P. (2006). Examining the relationship between low empathy and

- bullying. *Aggressive Behavior*, 32, 540-550. Doi: 10.1002/ab.20154
- Jordan, A. (2004). The role of media in children's development: an ecological perspective. *Journal of Developmental and Behavioral Pediatrics*, 25(3), 196–206. Doi: 10.1097/00004703-200406000-00009
- Lawrence., E. J., Shaw., P., Baker., D., Baron-Cohen., S. & David., A. S. (2004). Measuring empathy: Reliability and validity of the empathy quotient. *Psychological Medicine*, 34, 911–919. Doi : 10.1017/S0033291703001624
- Martingano, A. J., Konrath, S., Zarins, S., & Okaomee, A. A. (2022). Empathy, narcissism, alexithymia, and social media use. *Psychology of Popular Media*, 11(4), 413-422. Doi: 10.1037/ppm0000419
- McDonald, N. M., & Messinger, D. S. (2011). *Moral behavior and free will: A neurobiological and philosophical approach*. Rome: IF-Press.
- Mestre, M. V., Samper, P., & Frías, M. D. (2009). Are women more empathetic than men? A longitudinal study in adolescence. *The Spanish Journal of Psychology*, 12(1), 76-83. Doi: 10.1017/S1138741600001499
- Preston, S. D., & De Waal, F. B. M. (2002). Empathy: It's ultimate and proximate bases. *Behavioral and Brain Sciences*, 25(1), 1-20. Doi: 10.1017/S0140525X02000018
- Rankin, K. P., Kramer., J. H. & Miller., B. L. (2005). Patterns of cognitive and emotional empathy in frontotemporal lobar degeneration. *Cognitive and Behavioral Neurology: Official Journal of the Society for Behavioral and Cognitive Neurology*, 18(1), 28–36. Doi: 10.1097/01.wnn.0000152225.05377.ab
- Reniers, R. L. E. P., Corcoran, R., Drake, R., Shryane, N. M., & Völlm, B. A. (2010). The QCAE: A Questionnaire of Cognitive and Affective Empathy. *Journal of Personality Assessment*, 93(1), 84-95. Doi: 10.1080/00223891.2010.528484
- Ridout, B., & Campbell, A. (2018). The use of social networking sites in mental health

- interventions for young people: Systematic review. *Journal of Medicinal Internet Research*, 20(12). Doi: 10.2196/12244
- Riess, H. (2017). The science of empathy. *Journal of Patient Experience*, 4(2), 74–77. Doi: 10.1177/2374373517699267
- Rose, A. J., & Rudolph, K. D. (2006). A review of sex differences in peer relationship processes: Potential trade-offs for the emotional and behavioral development of girls and boys. *Psychological Bulletin*, 132(1), 98-131. Doi: 10.1037/0033-2909.132.1.98
- Schmits, E., & Glowacz, F. (2018). Delinquency and drug use among adolescents and emerging adults: The role of aggression, impulsivity, empathy, and cognitive distortions. *Journal of Substance Use*, 24, 162-169. Doi: 10.1080/14659891.2018.1531945
- Shaw, J. M., Mitchell, C. A., Welch, A. J., & Williamson, M. J. (2015). Social media used as a health intervention in adolescent health: A systematic review of the literature. *Digital Health*, 0(0), 1-10. Doi: 10.1177/2055207615588395
- Silke, C., Brady, B., Boylan, C., & Dolan, P. (2018). Factors influencing the development of empathy and pro-social behavior among adolescents: A systematic review. *Children and Youth Services Review*, 94, 421-436. Doi: 10.1016/j.childyouth.2018.07.027
- Singer, T. (2006). The neuronal basis and ontogeny of empathy and mind reading: Review of literature and implications for future research. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, 30(6), 855-863. Doi: 10.1016/j.neubiorev.2006.06.011
- Stein, K. F., & Corte, C. (2003). Reconceptualizing causative factors and intervention strategies in the eating disorders: a shift from body image to self-concept impairments. *Archives of Psychiatric Nursing*, 17(2), 57-66. Doi: 10.1053/apnu.2003.50000.
- Swist, T, Collin, P, McCormack, J. (2015) Social Media and the wellbeing of children and

young people: A literature review. Subiaco, WA, Australia: Commissioner for Children and Young People. Verkregen van:
www.uws.edu.au/__data/assets/pdf_file/0019/930502/Social_media_and_children_and_young_people.pdf

Vossen, H. G. M., & Valkenburg, P. M. (2016). Do social media foster or curtail adolescents' empathy? A longitudinal study. *Computers in Human Behavior*, *63*, 118-124. Doi: 10.1016/j.chb.2016.05.040

Wright, M.F. and Li, Y. (2011) The Associations between Young Adults' Face-To-Face Prosocial Behaviors and Their Online Prosocial Behaviors. *Computers in Human Behavior*, *27*, 1959-1962. Doi: 10.1016/j.chb.2011.04.019

Yoo, H., Feng, X., Day, R., D. (2013). Adolescents' Empathy and Prosocial Behavior in the Family Context: A Longitudinal Study. *Youth Adolescence*, 1858-1872. Doi: 10.1007/s10964-012-9900-6

Young, S., Gudjonsson, G. H., Terry, R. & Bramham, J. (2008). Victim Empathy Response Assessment (VERA): The validation of a new measure for forensic patients. *Journal of Forensic Psychiatry & Psychology*, *19*, 191–204. Doi: 10.1080/14789940701740172